

2

Udržovateľný kód

Pojmy zavedené v 1. prednáške₍₁₎

- typy chýb
 - syntaktické
 - behové
 - logické
- techniky boja s chybami
 - testovanie
 - ladenie
 - písanie udržovateľného kódu

Pojmy zavedené v 1. prednáške₍₂₎

- testovanie – rôzne pohľady
 - aplikačné testovanie a testovanie jednotiek
 - biela a čierna skrinka
 - pozitívne a negatívne
 - manuálne a automatické
- manuálne testovanie jednotiek
 - prechádzanie zdrojového kódu
 - priama komunikácia s objektom
 - BlueJ – využitie funkcie object inspector

Pojmy zavedené v 1. prednáške₍₃₎

- automatické testovanie
 - testy regresie
 - test driven development
 - testovacie triedy – JUnit
 - správa `assertEquals`
 - prípravky – fixtures

Pojmy zavedené v 1. prednáške₍₄₎

- ladenie
 - manuálne prechádzanie kódu
 - ladiace výpisy
 - debugger

Cieľ prednášky

- charakteristiky dobrého návrhu tried
 - nízka implementačná závislosť
 - vysoká súdržnosť
 - duplicita kódu – zlá vlastnosť kódu
- návrh tried určený zodpovednosťou
- refaktoring – zlepšenie kódu
- príklad: Hra „World of FRI“

World of FRI

Implementačná závislosť₍₁₎

- coupling
- úroveň vzájomného prepojenia tried
- zmeny v implementácii jednej triedy si vynútia zmeny v implementácii druhej, závislej triedy
- snažíme sa minimalizovať

Implementačná závislosť₍₂₎

- vonkajší pohľad – rozhranie = „čo objekt robí“
- vnútorný pohľad – implementácia = „ako to robí“
- minimálna závislosť – používa iba dobre navrhnuté rozhranie
- implementačná závislosť – používa „ako to robí“

Znaky minimálnej závislosti

- pochopenie triedy bez nutnosti skúmať triedy, na ktorých je závislá
- zmena implementácie jednej triedy nevyžaduje zmeny iných tried

Súdržnosť kódu

- cohesion
- počet a rôznosť úloh jednej jednotky kódu
- vysoká súdržnosť – jednotka má jedinú logickú úlohu
- metóda – práve jedna presne definovaná úloha – operácia.
- trieda – jedna presne definovaná logická entita
- cieľ – maximalizácia súdržnosti

Vysoká súdržnosť uľahčuje

- pochopenie úloh triedy a metód
- opakované použitie (reuse) triedy alebo metód v iných častiach kódu, v inom softvéri

Zodpovednosťou riadený návrh₍₁₎

- responsibility-driven design
- objekt má len jednu úlohu
- objekt zodpovedá za svoj stav – dáta
- objekt zodpovedá za zmeny stavu – operácie s dátami
- informácie o svojom stave poskytuje objekt
- atribúty tvoria logický celok
- metódy implementujú jednu operáciu

Zodpovednosťou riadený návrh₍₂₎

- do ktorej triedy pridať novú metódu?
- čié dáta bude metóda spracovávať?

- každá trieda je zodpovedná za operácie so svojimi vlastnými dátami

Aká veľká má byť

- trieda?
- metóda?
- metóda je príliš dlhá, ak vykonáva viac ako jednu úlohu – operáciu
- trieda je príliš zložitá, ak spája viac ako jednu logickú entitu
- rešpektovanie týchto pravidiel necháva ešte stále dostatočný priestor programátorovi

Hra World of FRI

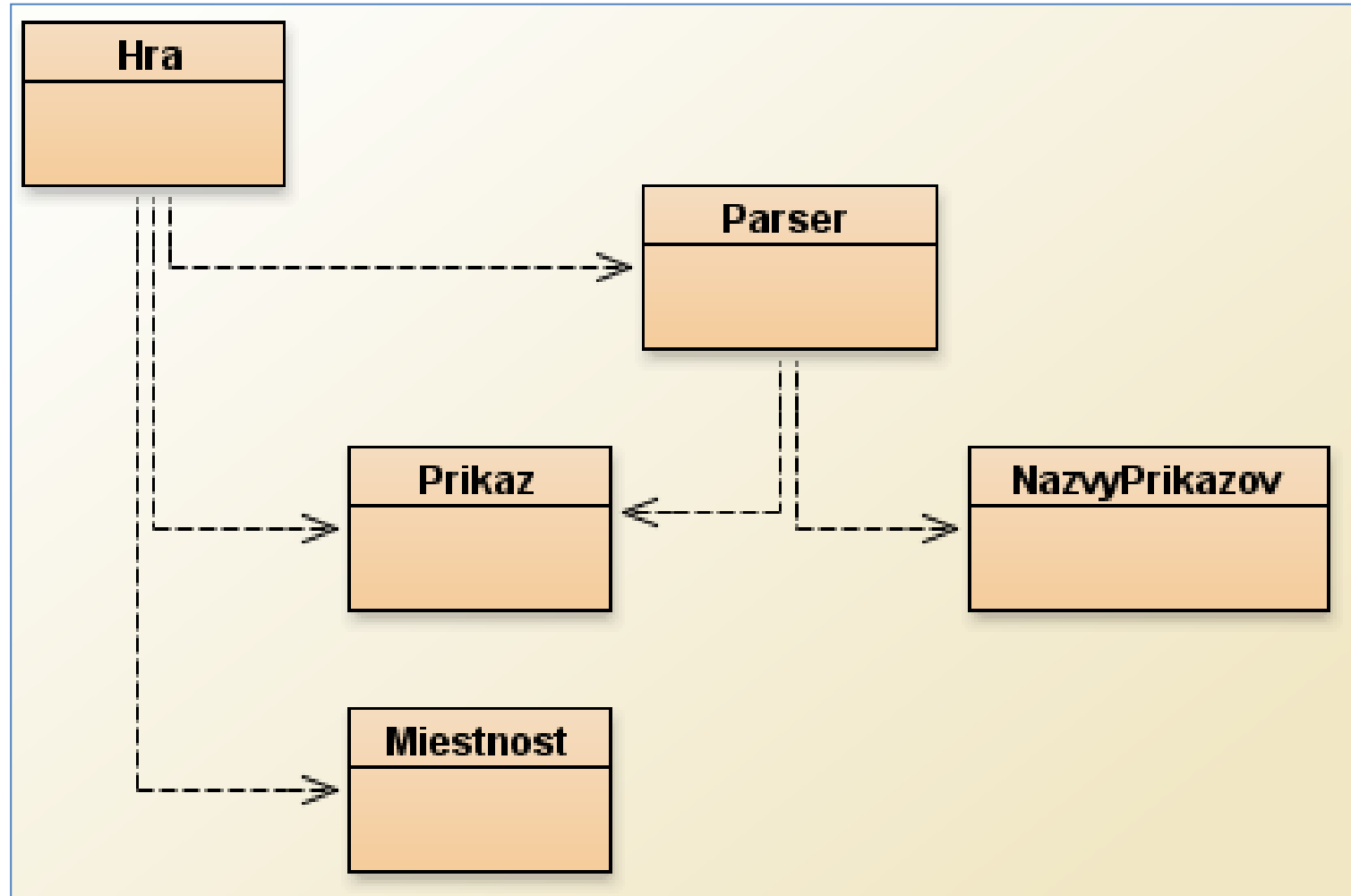
C:\Windows\System32\cmd.exe - java Main

```
Uitaj v hre World of FRI!  
World of Zuul je nova, neuveritelne nudna adventura.  
Zadaj 'pomoc' ak potrebujes pomoc.  
  
Teraz si v miestnosti terasa - hlavny vstup na fakultu  
Uychody: vychod juh zapad  
> chod vychod  
Teraz si v miestnosti aula  
Uychody: zapad  
> chod zapad  
Teraz si v miestnosti terasa - hlavny vstup na fakultu  
Uychody: vychod juh zapad  
> chod juh  
Teraz si v miestnosti pocitacove laboratorium  
Uychody: sever vychod  
> chod vychod  
Teraz si v miestnosti kancelaria spravcu pocitacoveho laboratoria  
Uychody: zapad  
> pomoc  
Zabludil si. Si sam. Tulas sa po fakulte.  
  
Mozes pouzit tieto prikazy:  
  chod ukonci pomoc  
>
```


WoF – existujúci kód

- hra – textová adventúra
- miestnosti: terasa, aula, bufet, labak, kancelaria
- príkazy: chod, pomoc, ukonci
- smery: sever, vychod, juh, zapad

Wof – diagram tried

Trieda NazvyPríkazov

- definícia všetkých platných príkazov
- názvy príkazov – pole reťazcov
- overuje platnosť príkazu

Trieda Parser

- číta vstup hráča z terminálu
- rozpoznáva vo vstupe slová príkazov
- príkazy kontroluje prostredníctvom inštancie triedy NazvyPríkazov
- vytvára inštancie triedy Príkaz

Trieda Príkaz

- inštancie sú nemeniteľné objekty
- reprezentuje zadaný príkaz
- príkaz má 2 časti: názov a parameter
- overuje platnosť príkazu (nazov != null)

Trieda Miestnosť

- reprezentuje určitý priestor v hre
- má východy do iných miestností
- východy označené smerom
- neexistujúci východ = null

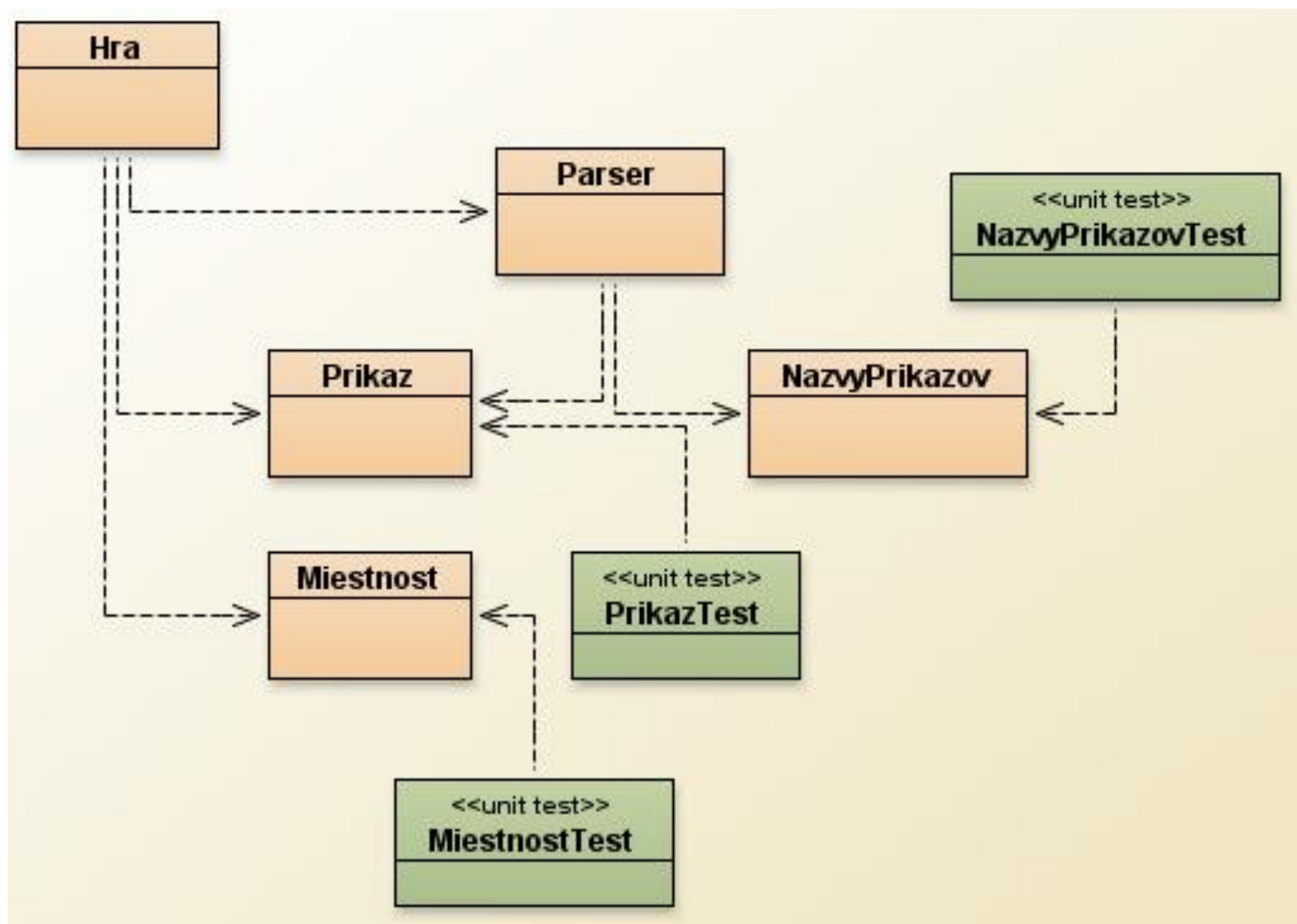
Trieda Hra

- hlavná trieda
- nastavuje hru
- vytvorí miestnosti
- nastaví miestnostiam východy
- vykonáva príkazy hráča

Návrh testov – regresné testovanie

- testy pred zmenami
- príprava kontroly korektnosti zmien
- úpravy existujúceho kódu po krokoch
- overenie správnosti každého kroku

Diagram tried s testovacími triedami

NazvyPrikazovTest

- testJePrikaz
- pozitivne testy na všetky platne príkazy
- negativne testy na neplatné príkazy

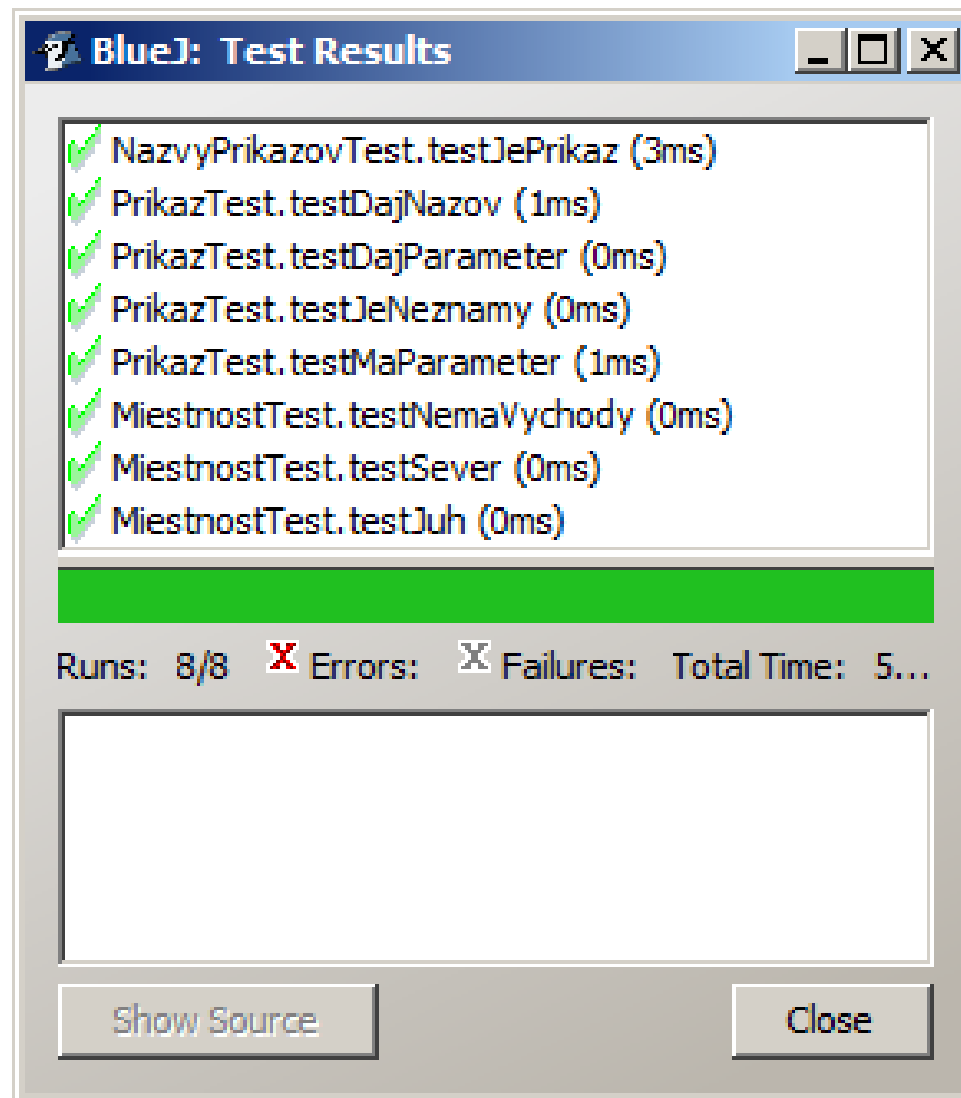
- testDajNazov
 - testDajParameter
 - testJeNeznamy
 - testMaParameter
-
- pozitívne a negatívne testy častí príkazu

- testNemaVychody
- testSever
- testJuh

- testy nastavenia východov – priamy prístup k atribútom

- nemajú testy
- komunikujú priamo s užívateľom cez terminál
- => nedajú sa automaticky testovať

Výsledky testov pred úpravami

Duplicita v existujúcom kóde₍₁₎

C:\Windows\System32\cmd.exe - java Main

```
Uitaj v hre World of FRI!  
World of Zuul je nova, neuveritelne nudna adventura.  
Zadaj 'pomoc' ak potrebujes pomoc.  
  
Teraz si v miestnosti terasa - hlavny vstup na fakultu  
Uchody: vychod juh zapad  
> chod vychod  
Teraz si v miestnosti aula  
Uchody: zapad  
> chod zapad  
Teraz si v miestnosti terasa - hlavny vstup na fakultu  
Uchody: vychod juh zapad  
> chod juh  
Teraz si v miestnosti pocitacove labororium  
Uchody: sever vychod  
> chod vychod  
Teraz si v miestnosti kancelaria spravcu pocitacoveho laboratoria  
Uchody: zapad  
> pomoc  
Zabludil si. Si sam. Tulas sa po fakulte.  
  
Mozes pouzit tieto prikazy:  
  chod ukonci pomoc  
>
```

Duplicita v existujúcom kóde₍₂₎

- prehliadka kódu – duplicita v triede Hra
- metóda vypisPrivitanie – vypíše
 - privítanie
 - info o aktuálnej miestnosti a jej východoch
- metóda chodDoMiestnosti –
 - vyhládá miestnosť v zadanom smere z aktuálnej
 - prejde do nej
 - vypíše info o aktuálnej miestnosti a jej východoch

Info o aktuálnej miestnosti₍₁₎

```
System.out.println("Teraz si v miestnosti „  
                                + aAktualna.dajPopis());  
System.out.print("Vychody: ");  
if (aAktualna.aSevernyVychod != null) {  
    System.out.print("sever ");  
}  
if (aAktualna.aVychodnyVychod != null) {  
    System.out.print("vychod ");  
}  
...
```

Info o aktuálnej miestnosti

...

```
if (aAktualna.aJuznyVychod != null) {  
    System.out.print("juh ");  
}  
if (aAktualna.aZapadnyVychod != null) {  
    System.out.print("zapad ");  
}  
System.out.println();
```

Duplicita kódu₍₁₎

- nežiaduci jav
- pri modifikáciách nutnosť úpravy kódu na viacerých miestach
- zväčšuje pravdepodobnosť vzniku chyby
- znižuje čitateľnosť a zrozumiteľnosť kódu

Duplicita kódu₍₂₎

- indikuje zlý návrh – znižuje súdržnosť
 - chodDoMiestnosti
 - vypisPrivitanie
- odstraňovanie duplicít – jedna zo zásad udržovateľnosti kódu
- =>
- refactoring: samostatná metóda pre duplicitný kód
- regresné testovanie

Refaktoring

- úprava fungujúceho kódu so zachovaním jeho funkčnosti
- nemení „čo objekt robí“
- mení „ako to objekt robí“
- zlepšenie udržiavateľnosti kódu

Info o aktuálnej miestnosti

- nová metóda definovaná v triede Hra

```
private void vypisInfoMiestnosti()  
{  
    // pôvodne duplicitný kód  
}
```

- v metódach vypisPrivitanie a chodDoMiestnosti poslanie správy

```
vypisInfoMiestnosti();
```

Regresné testovanie

- ! spustiť znovu všetky testy

Zadanie rozšírenia hry

- možné smery sú sever, východ, juh a západ
- rozšíriť hru o smery dole a hore

Postup práce

- najst' casti kódu, kde sa smery priamo používajú
- redukcia týchto častí na nutné minimum
- refaktoring
- doplnenie nových smerov

Smery – trieda Miestnosc

- atribút pre každý východ
- inicializácia v konštruktore
- metóda nastavVychody – nastavenie všetkých východov

Smery – trieda Hra

- metóda vytvorMiestnosti – vytvára miestnosti a nastavuje im východy (v smeroch)
- metóda chodDoMiestnosti – vyhladá miestnosť v zadanom smere z aktuálnej a prejde do nej
- metóda vypisInfoMiestnosti – vypíše info o aktuálnej miestnosti aj s jej východmi

Metoda chodDoMiestnosti

```
Miestnost novaMiestnost = null;
if (smer.equals("sever")) {
    novaMiestnost = aAktualna.aSevernyVychod;
}
if (smer.equals("vychod")) {
    novaMiestnost = aAktualna.aVychodnyVychod;
}
if (smer.equals("juh")) {
    novaMiestnost = aAktualna.aJuznyVychod;
}
if (smer.equals("zapad")) {
    novaMiestnost = aAktualna.aZapadnyVychod;
}
```

Priamy prístup k atribútom

- priamy prístup hry k východom – atribútom miestnosti
- porušenie zapuzdrenia – základný princíp
- zvyšuje implementačnú závislosť

Závislosť Hra na Miestnosť

- cieľ: odstrániť
- riešenie – posielanie správ miestnosti

Úpravy triedy Miestnosc

- atribúty budú neverejné
- pridanie prístupovej metódy

```
public Miestnosc dajVychod(String paSmer)
```

Telo metódy `dajVychod(paSmer)`

```
if (paSmer.equals("sever")) {  
    return aSevernyVychod;  
}  
if (paSmer.equals("vychod")) {  
    return aVychodnyVychod;  
}  
if (paSmer.equals("juh")) {  
    return aJuznyVychod;  
}  
if (paSmer.equals("zapad")) {  
    return aZapadnyVychod;  
}  
return null;
```


Výsledok refaktoringu

- ! nezabudnúť pustiť testy
- znížila sa implementačná závislosť triedy Hra na triede Miestnost
- pre zvýšenie počtu smerov, treba stále rozširovať triedy Hra a Miestnost

Trieda Miestnosc – problémy

- východy sú definované ako atribúty
- => každá metóda v triede Miestnosc musí viesť zoznam smerov
- riešenie: uloženie smerov do zoznamu
- poznámka: s pôvodnými verejnými atribútmi by to bolo zložitejšie

Zoznam smerov

- kontajner
- treba vyhľadávať
 - ArrayList, pole – komplikované; nutnosť vyhľadávania v cykle
- riešenie kontajner [HashMap](#)

Kontajner HashMap₍₁₎

- neusporiadaná množina dvojíc
- dvojica = (kľúč; hodnota)
- možnosť vyhľadávania podľa kľúča
- hodnota kľúča musí byť unikátna
- generická trieda
 - možnosť meniť typ kľúča
 - možnosť meniť typ hodnoty

Kontajner HashMap₍₂₎

HashMap<TypKluca, TypHodnoty>

- + new(): HashMap<TypKluca, TypHodnoty>
- + get(paKluc: TypKluca): TypHodnoty
- + put(paKluc: TypKluca, paHodnota: TypHodnoty): void
- + keySet(): HashSet<TypKluca>

Správa keySet objektom HashMap

- keySet vytvára množinu všetkých kľúčov
- zoznam je neusporiadaný
- množina – nedá sa pristupovať pomocou indexu
- dá sa prechádzať pomocou cyklu foreach

Trieda Miestnosc

- zmena implementácie
- rozhranie bezo zmien
 - trieda Hra – žiadne zmeny

Atribúty v triede Miestnost

private Miestnost aSevernyVychod;

private Miestnost aJuznyVychod;

private Miestnost aVychodnyVychod;

private Miestnost aZapadnyVychod;

```
private HashMap<String, Miestnost> aVychody;
```

názov smeru

miestnosť v smere

Konštruktor v triede Miestnost

```
this.aSevernyVychod = null;  
this.aJuznyVychod = null;  
this.aVychodnyVychod = null;  
this.aZapadnyVychod = null;
```

```
aVychody = new HashMap<String, Miestnost>();
```

Metóda `dajVychod(paSmer)`

```
if (paSmer.equals("sever")) {  
    return aSevernyVychod;  
}  
...  
return null;
```

```
return aVychody.get(paSmer);
```

Smery – priame použitie

- trieda Hra
 - vytvorMiestnosti – vytvára miestnosti a nastavuje im východy
 - vypisInfoMiestnosti – vypíše info o aktuálnej miestnosti aj s jej východmi
- trieda Miestnost
 - nastavVychody – nastavenie jednotlivých východov
 - rapídne sa zmenšil počet výskytov priameho použitia smerov = 1

Ďalšie zmeny

- metóda nastavVychody v triede Miestnost
 - parametre = zoznam všetkých východov
 - nastavovanie každého východu osobitne
- komplikácia pri pridávaní nového smeru
- zmena na metódu nastavVychod(paSmer, paMiestnost)
- zmena rozhrania

nastavVychod v triede Miestnost

```
public void nastavVychod(String paSmer,  
                          Miestnost paMiestnost)  
{  
    aVychody.put(paSmer, paMiestnost);  
}
```

Dôsledky pre triedu Hra

- dôsledok zmeny rozhrania triedy Miestnost
- metóda vytvorMiestnosti
 - vytvára jednotlivé miestnosti
 - nastavuje východy
- náhrada správy nastavVychody miestnosti na postupnosťou správ nastavVychod miestnosti

Metóda `dajVychod(paSmer)`

```
terasa.nastavVychody(null, aula, labak, bufet);
```

```
terasa.nastavVychod("vychod", aula);  
terasa.nastavVychod("juh", labak);  
terasa.nastavVychod("sever", bufet);
```

Čo zostáva

- smery sú priamo využité na dvoch miestach
 - metóda vytvorMiestnosti
 - musí obsahovať smery
 - metóda vypisInfoMiestnosti
- odstrániť z vypisInfoMiestnosti
- presun vytvárania popisu východov do triedy Miestnost
 - zmena rozhrania

Návrh tried určený zodpovednosťou

- atribút pre východy – miestnosť
- výpis informácie o miestnosti – hra
- porušenie RDD
- informácie o sebe poskytuje miestnosť

Trieda Miestnost – dajPopisVychodov

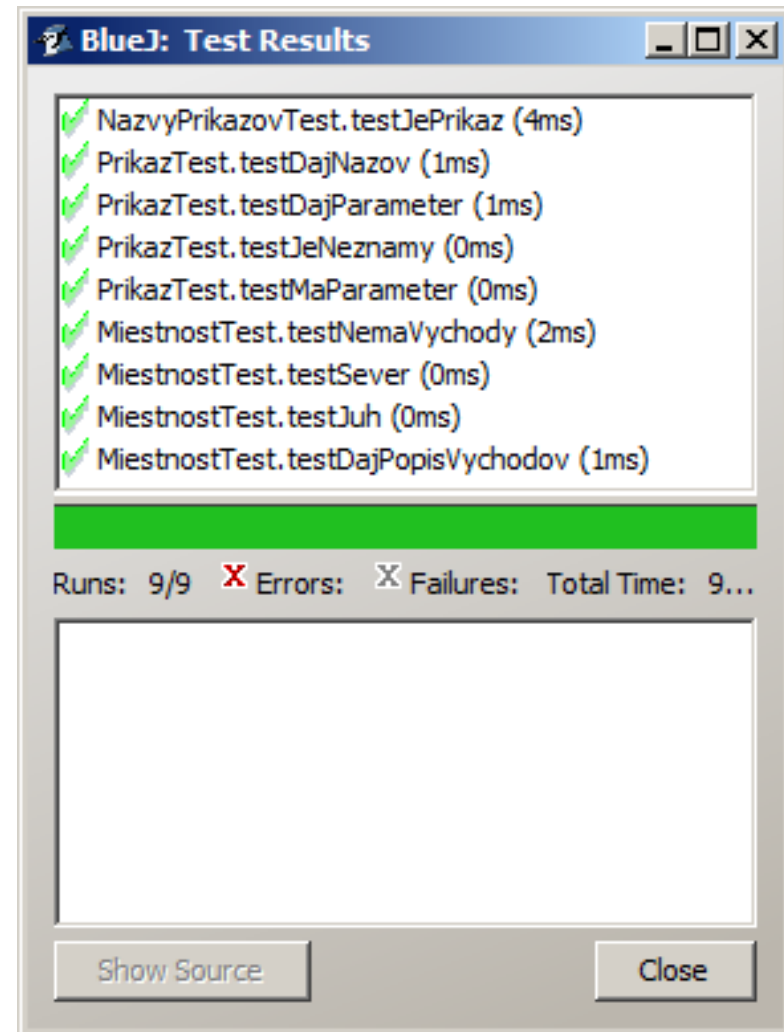
```
public String dajPopisVychodov()
{
    String vychody = "Vychody:";
    for (String smer : aVychody.keySet()) {
        vychody = vychody + " " + smer;
    }
    return vychody;
}
```

Dôsledok pre triedu Hra

```
private void vypisInfoMiestnosti()
{
    System.out.println("Teraz si v miestnosti " +
                        aAktualna.dajPopis());
    System.out.println(aAktualna.dajPopisVychodov());
    System.out.println();
}
```

Nová verejná metóda = nový test

- testDajPopisVychodov do testovacej triedy MiestnostTest

Smery – priame použitie

- trieda Hra
 - vytvorMiestnosti – vytvára miestnosti a nastavuje im východy

- smery priamo použité už len na jednom mieste

Pridanie nových smerov

...

```
aula.nastavVychod("dole", jedalen);  
jedalen.nastavVychod("hore", aula);
```

...

Zhodnotenie riešenia

- smery hore, dole boli pridané
- jednoduchá možnosť pridať iné nové smery (napr. teleport)
- jediné miesto – metóda vytvorMiestnosti

Zmeny softvéru

- Softvér nie je román
 - román sa napíše len raz
 - Krstný otec, tretie aktualizované vydanie
- úspešný softvér sa stále opravuje, rozširuje.
- neudržovaný softvér „umiera“.

Kvalita kódu

- implementačná závislosť
- súdržnosť
- jasne definovaná zodpovednosť

- kvalitný kód
 - neobsahuje duplicitu
 - dodržiava zapuzdrenie

Vývoj kódu

- vývoj – dopĺňanie nových funkcií
- niekedy odstraňovanie chýb

- mení „čo aplikácia robí“
- rieši „ako to aplikácia robí“

- možnosť zväčšovania metód a triedy
 - možnosť znižovania kvality kódu

Tvorba softvéru

- oprava chyby, nová funkcia – zmena funkcie
- nové testy + staré (regresné) testy
- refaktoring – zmena (zvýšenie) kvality
- regresné testy (nové + staré)

Vďaka za pozornosť

text

